

jen vítati, zvláště bude-li považován za praejudic, a nikoliv za výjimečný krok). Avšak tento krok byl jen proto možný, že předseda Rady mohl se opřít alespoň o jednu přední velmoc — Francii. A ihned se ukázalo, že jiné velmoci (na př. Anglie) nevidí rády takovéhoho zákroku předsedy, ať už z konkrétních důvodů politických či spíše ze zásadní obavy před přílišným vzrůstem moci předsedy Rady, v němž vidí nebezpečí pro svou svrchovanost.

J. B.

LITERATURA.

Dr. Zdeněk Neubauer: Sociální pojištění po stránce procesní, řízení a opravné prostředky v nemocenském, invalidním a starobním pojištění československém. — Sbirky spisů právnických a národohospodářských sv. XXXV., nákladem Barviče a Novotného v Brně, 1927, 80, stran 291, cena 50 Kč. — Ve všeobecné části své práce zabývá se autor pojmem a prováděním sociálního pojištění; pojem sociálního pojištění definuje nově tak, že vylučuje pojem »pojištění«² ze znaků definice sociálního pojištění, a to pojištění nejen ve smyslu právním, rýbrž i ve smyslu národohospodářském a pojistně-matematickém. Autor eliminuje při definování sociálního pojištění obvyklé znaky pojištění, jako repartice škody, plánovité podnikání ve velkých massách a pod. a hájí pojetí sociálního pojištění zcela odlišně od pojetí pojištění soukromého.

Celou knihu proniká zdůraznění veřejnoprávní kvality sociálního pojištění, která je dána tím, že akty orgánů, provádějících pojištění, jsou vrchnostenskými akty správními. Nositelé pojištění, které autor charakterisuje jako veřejné ústavy korporační povahy, provádějí dvoji různou činnost: soukromohospodářskou, pokud spravují své jmění a pečují o zachování ekvivalence — a veřejnoprávní, pokud fungují jako orgány, nadané kompetencí autoritativně aplikovati právo. Na základě tohoto rozdílu řeší autor celou řadu právních otázek při provádění sociálního pojištění se vyskytujících; činnosti ty nesmí vzájemně na sebe vykonávati vliv, na př. majetkoprávní zájmy nositele pojištění nesmí přicházeti v úvahu při jeho rozhodování jako správního úřadu (na př. o dávkách).

Ve zvláštní části probírá autor postupně řízení u nositelů pojištění podle zákona ze dne 9. října 1924, č. 221 sb. z. a nař., u soudů sociálně pojišťovacích a u správních úřadů státních, k nimž jdou opravné prostředky proti výměrům nositelů pojištění. Při tom probírá otázky, o nichž soudí, že se vyskytnou při provádění zákona právě zmíněného a snaží se je řešiti i když pozitivní ustanovení zákonná je upravují velmi spoře. V těchto případech má autor příležitost zaujmouti a teoreticky odůvodniti svůj názor o tom, co v tom nebo onom směru platí podle zásad právně logických, když zákon mlčí, na př. při otázce přípustnosti rozkladu v řízení správním, při otázce kasatorního či meritorního rozhodování vyšší instance, při otázce, u kterého orgánu je podati opravný prostředek atd. Výklady tyto mají ten praktický význam, že ukazují, jak mnoho mezer a neurčitostí zákon obsahuje právě v ohledu procesním, kde se dnes nejdná o nějaké větší revisi při navrhované novelisaci sociálního pojištění.

Teoreticky zajímavé jsou ty partie knihy, kde autor podává vlastní řešení některého z klasických problémů správní nebo právní vědy vůbec, event. kde kritisuje dosavadní názory. Ač autor v tom směru musil býti mnohem stručnější, než kdyby pojednával o otázkách těchto monograficky, přece řekl vždy vše důležité k objasnění problému, ať jde o známý problém delegace normotvorné moci, o otázku rozdílu soudnictví a správy, o problému zmatečnosti, materiální právní moci nebo vázanosti praejudiciálním rozhodnutím. Z vý-

kladů autorových je zřejmo, že přísluší k t. zv. škole normativní, v některých otázkách však nesouhlasí s hlavními stoupenci této teorie, na př. v otázce zmatečnosti aktů nebo materiální právní moci, kde podává kritiku konstrukce Merklovy.

Kniha Neubauerova vyvolá jistě odezvu v kruzích, zabývajících se pojištěním. Zvláště je zajímavá jeho definice sociálního pojištění a jeho zdůraznění veřejnoprávní kvality, sociálního pojištění; bude zajímavo, jak bude reagováno na tyto názory z hledisek pojistné technických a hospodářských.

Autor přinesl ve své knize dnes, kdy připravuje se novelisace sociálního pojištění, velkou řadu námětů, jimiž měli bychom se zabývat při řešení novelisace; jeho názory, v knize projevové, mohly a měly by mít reflex na připravovanou novelu proto, že ukazují, co novela opomíjí a jaké může mít praktické důsledky takové opomenutí. Nejen tedy v nové definici sociálního pojištění ve zdůraznění a obhajobě veřejnoprávní kvality sociálního pojištění a v poutavém výkladu procesních norem, nýbrž i v tom, o čem bylo naposled pojednáno spatřujeme dnes cenu a časovost práce Neubauerovy.

Dr. Jindřich.

Prof. Dr. E. Schoenbaum: Finanční a organizační zásady sociálního pojištění. Publikace Sociálního ústavu č. 33, v Praze, 1927, 80, stran 187, cena Kč 36. — Autor snaží se prací touto vzbudit zájem o objektivní a odborné řešení komplikovaných a velmi zajímavých problémů sociálního pojištění, které je zvykem řešiti u nás i jinde s hlediska skupin a stran. Autor definuje pojišťování se stanoviska národohospodářského jako všechna zařízení hospodářská, která kryjí budoucí nahodilou a nejistou, přece však odhadu přístupnou potřebu hospodářskou tím, že rozdělují ji podle principu ekvivalence na větší počet hospodářských jednotek. Jeho definice je tedy kompromisem mezi definicí Manesovou a Moldenhauerovou. Definice je, jak patrně, upravena tak, že zahrnuje všechny druhy a formy pojišťování dnes existující a za pojišťování platící. Stálost a trvalost této definice není tedy zaručena v čase. Přibudou-li nové druhy hospodářské ochrany proti nahodilým škodám, které nejsou v definici zahrnuty, které však všeobecnou dohodou platí za pojišťování, bude třeba definici rozšířiti nebo pozměnit. Naproti definici pojišťování vůbec obsahuje definice sociálního pojišťování o dva znaky více: vyžaduje péči o vrstvy hospodářsky a sociálně nízké stojící a žádá, aby uskutečnění sociálního pojištění dalo se nuceně, zákonem, tedy nikoliv podle dobré vůle, náhledu a vzdělání ohrožených jednotlivců.

Kniha rozdělena jest na tři díly: v prvním všímá si otázek, souvisejících se sociálním pojištěním dělnictva, v druhém s pojištěním osob, samostatně hospodařících, ve třetím uvažuje o úpravě pensijního pojištění soukromých zaměstnanců.

Světová válka zapůsobila nepříznivě na celou naši otázku populační; byl porušen její přirozený vývoj. K odstranění škod tím vzniklých jsou nejvydatnějším prostředkem všechna opatření, cílicí ke snížení úmrtnosti, zlepšení hospodářské situace sociálně slabých tříd obyvatelstva, v prvé řadě vybudování sociálního pojištění. Tím docílí se zvýšení životnosti obyvatelstva; snížení dětské úmrtnosti lze očekávati od rozšíření dávek pojištění nemocenského zavedením intensivní péče o mateřství nejen pojištěných členek, nýbrž i příslušnic rodiny. Snížení úmrtnosti dospělých dělníků lze očekávati od úspěšného zasažení léčebné péče.

Finanční systémy sociálního pojištění jsou různé. Je to především systém rozvrhu potřeby jisté účetní periody, kde skutečná vydání ústavu, provádějícího pojištění rozvrhnou se na konci účetní periody na zúčastněné jednotky pojištěné podle hlav nebo podle mzdové jednotky. Systém rozvrhu úhradových kapitalů naproti tomu běře ohled při rozvrhu na konci účetní periody nejen na výdaje této periody, nýbrž i na budoucí zatížení z výplat periody vznikající, tedy rozvrhnou se na konci

periody na př. úhradové kapitály, t. j. hodnoty důchodů a jiných dávek, přiznaných v účetní periodě, vypočtené podle zásad pojistné matematiky. Konečně systém úhrady kapitálové premiemi, čili systém úhradové premie spočívá v tom, že na základě hypotes o pravděpodobném vývoji úmrtnosti pojištěnců a jich příslušníků, invalidity, vystupování, přistupování a jiných kolektivních zjevů, majících vliv na vývoj sociálního pojištění, stanoví se napřed podle zásad pojistné matematiky průměrné pojistné tak, aby hodnota všech v budoucnosti přiznávaných dávek byla kryta hodnotou veškerých příspěvků, jichž se ústavu, jenž provádí pojištění, dostane.

Kapitály ve finančním systému našeho sociálního pojištění jsou náležitě thesaurovány. Thesaurace, nebo vlastně kapitalisace sociálního pojištění, která jest nezbytným doprovodem každého důchodového pojištění, nemá-li končit katastrofou, neznamená v podstatě nic jiného, nežli nucené spoření s použitím myšlenky pojišťovací za tím účelem, aby pojištěncům a jich pozůstalým mohly býti vypláceny důchody. Při tom lze vhodnou ukládací politikou docílití toho, aby toto odnímání premií konsumu přispělo k vytvoření nových statků a tedy k vzrůstu národního jmění. Autor podrobuje dále úvaze zatížení národního hospodářství sociálním pojištěním a přichází k závěru, že úhrnné náklady na sociální pojištění zůstávají daleko za obdobnými čísly sousedních států, s nimiž naše výroba konkuruje. Vyslovuje se také o spojení úrazového pojištění s pojištěním sociálním a vytýká podstatné rozdíly formální i věcné.

V druhé části své knihy pojednává prof. Dr. Schoenbaum o pojištění osob samostatně hospodařících, o jeho principu obligatornosti, finančním systému, rozsahu pojistné povinnosti a risikovém společenství, pojistném, zatížení státu a národního hospodářství i o hospodaření Pojišťovny osob samostatných.

V třetím díle své práce zmiňuje se autor o úpravě pensijního pojištění soukromých zaměstnanců. Uvádí tu všechny příčiny a okolnosti, které vedly ku snaze po novelisaci pensijního zákona, zmiňuje se o připravovaném zlepšení pojištění pro celé skupiny pojištěnců, pojednává o nových třídách služného, o započitatelných služebních požitcích, o nové definici invalidity, nových důchodech a nárocích, o vrácení premií a o zvyšování nároků. Konečně prof. Dr. Schoenbaum pojednává také o návrhu nárokového a příspěvkového systému novely pensijního zákona; většina těchto úvah již prošla odborným tiskem a byla jím diskutována.

Dr. Jindřich.

Bedřich Mendl: Sociální krise a zápasy ve městech čtrnáctého věku. — Praha. 1926. Klub historic. Ot. Čes. čas. histor. XXX. a násl. 8°, str. 203. — Známy hospodářský a sociální historik doc. Dr. Mendl, o jehož dřívějších studiích bylo již ve »Všehrdu« několikrát referováno, vydával delší dobu od r. 1924 v Čes. časopisu historickém obšírnou studii o sociálních poměrech městských. Nyní shrnul, poněkud látku systematicky upraviv, všechny jednotlivé stati ve výše jmenovanou knihu. Jeho studie jest tím především důležitá, že nevyjímá sociální historii našich měst z celkového vývoje měst evropských, nýbrž naopak je do něho zařazuje. Tím je možno nejen srovnávat poměry našich měst s cizími, nýbrž i přímo zasaditi je do celkového rámce městských dějin, což zejména pro právní historii jest významu podstatného. S tohoto hlediska nikoliv srovnávacího, avšak zcela správně vývojového setkáváme se v práci Mendlově s řadou otázek souběžných a ve většině také identických s právní historií. Autor po úvodní kapitole o literatuře přešel ihned k vylicení sociálních zápasů měst XIV. století v zemích nečeských a to ve Florencii, v Nizozemsku, ve Francii a v Německu. Tím dal své studii široký základ, aby se mohl rozhovříti o poměrech v městech českých. Nemělo by ovšem významu v tomto stručném referátě probíratí obsah studie Mendlovy, zvláště jde-li o práci tak detailní, s jakou právě u tohoto autora vždy se setkáváme. Ale snad i tu jest dovoleno poukázatí na některé body, které pro právníka jsou nejvýznačnější. Myslím zejména na rozbor předpisů právních,

cechovních, trestních, finančních a pod. (zejm. str. 81. a násl.), což se zvláště stupňuje při rozboru sociálních poměrů v jednotlivých městech (Brno, města venkovská, Praha), kdež k právním otázkám přistupuje i řešení otázek hospodářských (na př. otázka o štěpení práce a contr. dělení, počet řemesel, atd.), což ostatně je souhrnně zhodnoceno v samostatné kapitole. Poslední oddíl knihy Mendlovy uzavírá samostatná stať o počátcích našich cechů, známá našim čtenářům ze soustavných referátů o Čes. časopise historickém. Takto vlastně vybral Mendl z naznačeného, jak to nazývá, »dvojvrství« obyvatelstva městského XIV. stol. vrstvu sociálně slabší, již věnoval samostatnou pozornost. Bylo by ovšem třeba poukázat na řadu detailů právnických, kterými se kniha Mendlova zabývá. Než není tu možno rozbírat celý její obsah a tak je nutno se omezit na celkové ocenění autorovy práce, jež pro dějiny právní a sociální zvláště jest vskutku prvním a dosud jediným souhrnem řešení zmíněných otázek.

Ča.

Jaroslav Papoušek: Carské Rusko a naše osvobození, politická knihovna, řada I., kniha 13, nákladem »Orbis«, akciové společnosti v Praze XII. — Vinohradech, 1927, 8°, stran 186, cena Kč 35. Kniha je publikací archivu ministerstva zahraničních věcí a je plodem autorova studia moskevských archivů. Cílem studia toho bylo shledat co možná nejdůležitější dokumentární materiál k historii našeho odboje v Rusku.

Kniha dělí se na dvě části: první pojednává o carském Rusku a československé otázce, druhá obsahuje přílohy, t. j. sbírku dokumentů, jež podávají přesný obraz o poměru carské vlády k československé otázce od roku 1914 do roku 1917, zvláště pak v roce 1916.

Slovanská otázka nebyla vyvolána teprve světovou válkou. Byla tu již od dob našeho obrození; vědomí slovanské vzájemnosti stalo se v dusné atmosféře předválečné pružinou našeho života veřejného a politického; dnes stala se slovanská otázka předmětem politické praxe: součástí zahraniční politiky revolučního hnutí a zahraniční politiky samostatného státu.

Potřeba orientovati se ve slovanských věcech byla vždy více počítována; bylo však diferencováno vědomí slovanské vzájemnosti a pojetí její podstaty. Zkoumáme-li názory, které v tomto smyslu byly vysloveny, vidíme, že u nás jsou dva rámcové programy: Masarykův a Benešův a Kramářův. Autor všimá si pak podrobně obou směrů, srovnává jejich názory, sleduje styčné body a pojednává o tom, jak třeba pohlížeti na carské Rusko správně po stránce jeho zahraniční politiky. Svůj názor opírá autor o historické doklady, které v druhé části knihy v opise jsou připojeny. Kniha je zajímavá nejen svými úvahami, nýbrž i otisky historických dokumentů, většinou nám dosud všeobecně neznámých.

Dr. Jindřich.

Dr. Emil Sobota: Národnostní právo československé. Sběrka spisů právnických a národohospodářských sv. XXXI., nakladatelství Barvič a Novotný, Brno, 1927, str. 216, cena Kč 30.—. — Národnostní právo je definováno v I. kap. jako soujem norem, které upravují vztahy, vyplývající z existence národností ve státě. Autor se tedy zřejmě vyhýbá teleologické definici, avšak ani tato definice plně nevyhovuje. Jelikož se jedná o spis právníký, nikoliv politický, vylučuje autor normy »z hlediska národně politického důležité« na př. zákony o pozemkové reformě, a dále »předpisy, které sice také upravují vztahy národnostního charakteru, ne však jako takové« na př. instituce poměrného zastoupení. Kap. II. obsahuje některá data sčítání z r. 1921, v kap. III. je vylíčen stručně historický vývoj národnostního práva na území naší republiky, které původně vystupuje vlastně jen jako jazykové právo a konečně v rozsáhlé kap. IV. podává autor vlastní výklad předpisů našeho jazykového práva. Látka je rozdělena dosti nepřehledně bez jednotného hlediska, tak na př. je zde vedle rozsáhlého oddílu o školském a kulturním právu národnostním oddíl

o rozpočtovém podílu podle národnosti, který obsahuje jen § 132 úst. listiny a zák. o veř. obecn. knihovnách nebo oddíl o rozdělení agendy uvnitř veř. orgánů podle národnosti obsahuje jen zrušení jazykových senátů a personálních komisí u vrch. zems. soudu. Nejzajímavější jest oddíl o vymezení pojmu národnosti, která se dle našeho práva určuje objektivními znaky (zejména mateřským jazykem), což je vlastně v odporu s demokratickým principem personality; výjimečně § 6 jednacího řádu Nár. Shrom. se spokojuje prohlášením strany. Autor neuvedl novelu k volebnímu řádu z r. 1925, která se také spokojuje při určení národnosti prohlášením kandidátovým. Národnostní příslušnost je chráněna zákony trestními, mezinárodními smlouvami, pro postavení čs. národa jako kolektivní pokládá autor za důležitá slova I. odst. zák. z 28./X. 1918, č. 11 (... jménem národa čs.) a úvodní formulí k ústavě (My, národ čs.). Ve výkladu jazykového práva je zajímavá kritika čl. 99, jaz. nařízení z 1926, č. 17 Sb., který spočívá na nesprávné dedukci § 1 jaz. zákona z 29./II. 1920, č. 122 Sb. z., neboť tento zákon neměl upravit (autor poukazuje na § 128 úst. listiny) čs. jazyk v oblasti soukromých hospodářských styků. Rozpaky zákonodárce ohledně jazyku Podkarpatských Rusínů se jeví již v nejednotném názvu: jazyk lidový, ruský (maloruský), »ruský«, sněmu atd. Pokud se týče poměru tohoto jazyka k jazyku čs., soudí autor, že platí parita. — K užití jazyka národnostní menšiny jsou dle autora legitimováni »příslušníci jazyka této menšiny, roz. konnacionálové — a contr. příslušníků státních«. Mínění, že jazykové nařízení se v tom ohledu přiklonilo k názoru Nejvyššího správního soudu, se setkává s odporem. Zajímavá je tendence při úpravě národnostní autonomie personální, částečně příznivá (zák. v obecních veř. knihovnách), částečně nepřátelská (smíšení župní škol. rady). — Větší část knihy tvoří prameny (od r. 1918—1926), v kterých jsou mezinárodní smlouvy, zákony nebo oddíly jich, pokud se týkají národnostního práva, byť i vzdáleně (na př. zák. z 22./VII. 1919, č. 430 Sb. a veřejných knihovnách obecních, zák. z 18./3. 1920 č. 185 Sb. jímž se zřizuje inženýrská komora pro čs. republiku, zák. ze 14./4. 20. o akc. bance cedulové, stanovy Poradního sboru pro otázky hospodářské atd.) s četnými odkazy k jiným ustanovením a k judikatuře nejv. spr. soudu, v Dodatku pak jsou některé recipované zákony, zvl. školské (lex Perek) a konečně je připojen věcný rejstřík.

Kniha Sobotova podává všestranný výklad našeho národnostního práva. Rozsáhlý materiál, zevrubná sbírka pramenů a důkladné zpracování činí z ní praktickou příručku, která poslouží nejenom právnickům k spolehlivé informaci.

K. Cakrt.

Ervin Liek: Die Schäden der sozialen Versicherungen und Wege zur Besserung. — Lehmanovo nakladatelství v Mnichově, 1927, 8°, strany 84. — Kniha psána jest z lékařského hlediska a zabývá se také otázkami výlučně lékařskými. Všímá si hlavně pojištění nemocenského a vytýká mu, že pojištění zchoulostivuje, že vede k zneužívání, což způsobuje, že osoba vskutku nemocná není pak léčena tak, jak by toho nemoc vyžadovala, že je drahé, že nepřispívá náležitě k povznesení národního zdraví, že vede k t. zv. massovému léčení a že znehodnocuje činnost lékařskou a demoralisuje pojištěnce. Odpomoc vidí autor nejprve v tom, aby se zamezilo, aby nemoc se nestávala výdělkem, aby nebyla uměle vyvolávána v čas nezaměstnanosti a pod., aby byla provedena svobodná volba lékařů do všech důsledků, a konečně aby lékaři stali se státními úředníky. Tuto svou myšlenku autor rozvádí a vypočítává výhody a nevýhody pro pojištěnce i pro lékaře. Kniha je zajímavá svými některými novými myšlenkami, byť snad v oboru sociálního pojištění někdy neproveditelnými.

Dr. Jindřich.

Český Časopis Historický roč. XXXIII. 1927, III. sešit, přináší zajímavou studii Kazbundovu o národním programu českém r. 1860 a o zápasu o politický list. Zmíněná studie osvětluje přímo fanatickou ne-

návist a podezřívavost, kterou chovala rakouská byrokracie k politickým snahám Čechů, tehdy loyálně austrofilských. Také egoistické stanovisko »české« šlechty je náležitě objasněno. Dále líčí Kalista poměr Ferdinanda III. k Innocenci X. Z menších prací je důležitým článkem Kazbundův o archivní pohromě vídeňské. Autor vypočítává podrobně škody, které utrpělo historické badání; z celého bohatého materiálu, uloženého v justičním paláci, byla zachráněna čtvrtina až pětina. wr.

Bratislava. Časopis Učené společnosti Šafaříkovy. Pořádají prof. dr. J. F. Babor, prof. dr. Albert Pražák, prof. dr. Ot. Sommer. Roč. I. Čís. I. a II. V Bratislavě 1927. — O ustanovení Učené Společnosti Šafaříkovy v Bratislavě, o pohnutkách, které vedly k jejímu založení, i o jejím programu přinesl časopis »Všehrd« podrobnou zprávu ve 4. čísle VIII. ročníku, stejně jako o přednášce prof. Ot. Sommera »O původcovském právu«, publikované v I. čísle sborníku »Bratislava«, o níž referát byl otištěn v čísle 6., VIII. ročník.

Prof. dr. Bušek v článku »Kelsen a právo církevní« poukazuje na rozpor, který vzniká mezi zásadou Kelsenovou o nutnosti chápání komplexu církevního práva spolu s ostatními systémy právními v jednoduchém systému právním, kde nad státem a církví stojí společný právní řád, z níž Kelsen ve své »Allgemeine Staatslehre«, dle Buška, nevyvodil správných závěrů, neporozuměv dostatečně církví zastávané teorii koordinací, dle níž v případě konfliktu mezi církví a státem, jediné církve je oprávněna rozhodovati o příslušnosti státu a církve. Prof. dr. Laštovka v pojednání »Několik poznámek k pojmu policie v osnově zákona o organizaci politické správy« posuzuje ustanovení o policii v osnově a porovnává je s dosud platným předpisem práva rakouského a uherského. Prof. dr. Tomsa podává v »Poznámkách k mezinárodní situaci« zhodnocení dosavadní práce Společnosti Národů a dosti skepticky se vyjadřuje o spolupráci k zabezpečení míru v mezinárodní politice, ačkoliv uznává, že dosavadní činnost Společnosti národů, vychováající k mezinárodnímu svědomí, je velké plus, které se ze světa již neztratí.

Prof. dr. Bušek v »Poznámkách a zprávách« píše o »Rytířích Kolumbových«, zbožném sdružení mexických katolíků, a prof. dr. Horna referuje o výkladu slov »Mocran et Mocran« a příznivě posuzuje studii Kossovu, vyvracející názory prof. Bretholze.

Překvapující je stručná zpráva o zřízení ústavu slovanských práv při práv. fakultě university Komenského, jehož úkolem bude studovati práva slovanská, jich historii a nynější stav.

V druhém čísle tohoto časopisu, vycházejícího čtvrtročně, jsou zastoupeni z právnické fakulty bratislavské prof. dr. Sommer, prof. dr. Bušek, prof. dr. Rauscher a dr. Čechrák. Dr. Sommer otiskuje článek, pojednávající o »Jmenovací politice na vysokých školách« a poukazuje na důsledky, které má pro vysoké školství přezkoumávání jmenovacích návrhů ministra školství úředníky presidia ministerské rady, takže z tohoto systému je ministr pod kontrolou jakési vyšší byrokracie, jež ve skutečnosti doporučuje jeho návrh vládě. Mimo to vytýká, že obsazování řádné stolice se posuzuje jako úřednické povýšení, při čemž spíše než vědecká kvalifikace a služební doba rozhoduje fyzické stáří.

Dr. Čechrák v článku »Metoda analogie a problém hospodářských hodnot« uvádí typické znaky hospodářských cyklů, a příčinné svazky mezi nimi, pomocí jichž lze pravděpodobně určovati typický průběh hospodářských cyklů a zmiňuje se o postoupnosti jednotlivých faktů — symptomů — v hospodářských cyklech, jak je určují ústav harvardské university, komise zřízená ve Francii r. 1908 a německý konjunkturní ústav. Dr. Rauscher uveřejňuje posudek knihy Dr. Lászlo: A Leányi-negyed (dívčí čtvrt), a autorovi zejména vytýká, že nezná stejné instituce v právu polském a litevském a že se jedine odvolává na analogie v leges barbarorum a na právo německé, při čemž úplně opomíjí práva slovanská.

Dr. Bušek v článku »Ústava a otázka uznávání či neuznávání náboženských společností« a hájí názor, že neodporuje ústavě pojem veřejnoprávní privilegované korporace a udělování a odírání státního uznání náboženským společenstvem. V článku »Překvapující nepořádek v registratuře« líčí nesnáze, s nimiž se utkalo hledání dekretu Pia X., z 29. ledna 1914, jímž byly odsouzeny spisy vůdce francouzských katolíků Karla Maurrasa, L'action française a Revue l'humenelle, který měl být publikován teprve dekretem z 16. prosince 1926 a upozorňuje v pojednání »O významu slova «canonicus» na chybnou metodu, s níž řeší V. Novotný v »Českých dějinách« církevněprávní otázky. Mimo to uvádí ze spisu A. V. Müllera: »Papst und Kurie« překlad pojednání o dvorních správních a čestných prelaturách, mezi které patří i protonotáři. Děje se tak při příležitosti jmenování posl. Hlinky papežským »protonotářem ad instar Participantium«.

J—k.

Bulletin de droit tchécoslovaque. Číslo 1—2. — Année 1927. Vydává Právnická jednota v Praze. (Srv. též Všehrd VII., str. 27, Všehrd VIII., str. 88.) — Bulletin pokračuje ve snaze informovat cizinu o legislativních pracích v Československu. Číslo 1—2 přináší 4 články vynikajících odborníků, informující stručně a výstižně o našem právu. První článek univ. prof. dr. K. Laštovky »La langue officielle d'état et l'usage des langues autres que le tchécoslovaque devant les autorités et tribunaux tchécoslovaques« podává objektivní přehled vývoje poměrů jazykových u nás, podrobně se zabývá dobou od r. 1884—1918 a věnuje se pak úplně úpravě poměrů těchto v Československu, provedené nařízením č. 17/1926 ve smyslu zák. č. 122/1920. Druhý článek »Le projet du code pénal tchécoslovaque« z pera univ. prof. dr. Aug. Mířičky, předsedy komise pro reformu trest. práva, vychází od prvního návrhu osnovy z r. 1921, přechází pak k přípravné osnově z r. 1926 a obsahuje výklad hlavních zásad, jež se tu uplatnily: princip zodpovědnosti za vinu, tři formy trestné viny (úmysl, vina vědomá, nedbalost), úplné odstranění trestu smrti, podmíněčné odsouzení (podstatně stejně jako zák. č. 562/1919), sociální péče o propuštěné trestance, instituce neurčitých rozsudků (dle amerického vzoru). Ve zvláštní části osnovy vodítkem byla snaha, jednak pojmouti do ní vedlejší zákony trestní, jednak pokud možno vyloučiti kasuistiku. Článek univ. prof. dr. V. Hory »L'exécution en Tchécoslovaquie des titres étrangers« pojednává o otázce upravené zák. 79/1896. Autor zdůrazňuje jako první podmínku pro vykonatelnost cizího rozsudku recipocitu stanovenou smlouvou mezinárodní neb prohlášením vlády československé publikovaném ve Sbírce zák. a nař. Aktuálním jest poslední článek »Le projet de la loi cambiale« doc. dr. Fr. Roučka o zák. směnečném, schváleném 12. V. 1927 senátem N. S. a 13. XII. 1927 sněmovnou poslaneckou. Uvedeny dosavadní prameny práva směnečného na území československém. Účel nového zákona směnečného označen jako unifikace těchto předpisů, ovšem nikoliv úplná, ježto prameny vedlejší a subsidiární zůstávají nadále v platnosti. Nový zákon směnečný zůstává v oblasti práva rak. a německého. Důležité novoty vylíčeny jsou v článku podrobně. Na konci čísla připojen stručný obsah článků v angličtině.

JUC. Slavíček.

Dr. Stanislav Brandejs: Náš vystěhovalecký problém a jeho finanční stránka. Nákladem Masarykovy akademie práce s podporou ministerstva školství a národní osvěty v Praze, 1927, 80^v, stran 71, cena není označena. — V úvodu své knihy zmiňuje se autor o přehledu dějin světového vystěhovaleckého hnutí a podává náčrt dějin české i slovenské emigrace a pojednává o charakteristických znacích naší emigrace i o příčinách a důsledcích našeho vystěhovalectví. Pak přechází k vystěhovalecké politice jiných států a uvazuje, kam třeba dirigovati československou emigraci a jaké jsou hospodářské a politické poměry hlavních imigračních států. Konečně zmiňuje se o financování zakládání kolonií v zahraničí a o námětech, jak financovati zakládání českosloven-

ských kolonií v zahraničí. Práce tato je prvním pokusem shrnouti materií, u nás dosud nedotčenou, v jeden celek. Dr. Jindřich.

Karel Příbram: Die Probleme der internationalen Socialpolitik. Nákladem C. L. Hirschfelda v Lipsku, 1927, 196 stran. — Profesor Příbram, odborový přednosta v Mezinárodním úřadě práce v Ženevě, vykládá v této brožuře prameny mezinárodní sociální politiky, její zásady, metody, úkoly a vyhlídky. Mezinárodní sociální politika má dva hlavní zdroje, z nichž jeden je rázu nacionálního, jeden internacionálního. Každý stát, jenž zavedl nějaké opatření sociálně-politické, snaží se, aby také sousedi je zavedli, aby nevyráběli levněji než on. A poněvadž v nynější době poznává význam mezinárodního tlaku, naléhá na mezinárodní řešení aspoň v tom směru, aby se všechny státy zavázaly aspoň k jakémusi minimu sociálně politických reforem. Naproti tomu mezinárodní ráz dělnického hnutí socialistického i katolického sám sebou vyvolává snahu, aby dělnictvo bez ohledu na hranice státní se vzájemně podporovalo, sdílelo vzájemně vymoženosti a mezinárodně je hájilo. Zásadní požadavky dnešní mezinárodní sociální politiky jsou obsaženy v mírových smlouvách, z nichž dají se vyvoditi některé všeobecné požadavky, jimž možno přičísti mezinárodní platnost: koaliční svoboda dělnictva, osmihodinová doba pracovní, nedělní klid, mzda, zaručující přiměřené existenční minimum, ochrana zdraví dělníkova při práci, ochrana dětí, osob mladistvých a žen, podpora v nezaměstnanosti, sociální pojištění, stejné zacházení s cizím dělníkem jako s domácím. Jako prostředku pro mezinárodní úpravu těchto požadavků mezinárodní sociální politika používá Mezinárodního úřadu práce a mezinárodní konference práce, jejichž organizaci a pracovním metodám je věnována značná část spisu. Tyto instituce se snaží dospěti k jakési mezinárodní standardisaci minima sociální ochrany dělnictva. Při tom však přívrženci sociální politiky dožívají se značného zklamání: čím širší jest okruh, na něž se má vztahovati mezinárodní konvence, tím méně dalekosáhlý je její obsah: čím dalekosáhlejší jest obsah konvence, tím obtížnější jest všeobecná ratifikace její. Autor proto dává na úvahu, zda by nebylo lépe obsah konvence odstupňovati podle jednotlivých skupin států s podstatně stejnou životní úrovní, což by umožňovalo, aby pokročilejší země šly ve svých vzájemných závazcích dále, nežli mohou jíti země méně pokročilé. Ovšem rozsah a potřeba sociální politiky jsou závisly na celkové politice hospodářské té které země. Tu však přestává působnost sociální politiky v běžném smyslu a začíná se rýsovatí nutnost mezinárodní politiky hospodářské vůbec. Dr. Jindřich.

Dr. Josef Skoch: Mezinárodní organizace práce a Československo. Publikace Sociálního ústavu č. 35., v Praze, 1928, 80, stran 186, cena Kč 36. — Kniha je studií, zabývající se mezinárodní organizací práce, jejím působením a účastí našeho státu na jejím díle. V první části pojednává autor o historickém vývoji mezinárodní organizace práce od počátku 19. století až do konce světové války, kdy mírem versailleským byla Mezinárodní organizace práce učiněna skutkem. Pak přechází autor k složení jednotlivých orgánů mezinárodní organizace práce, zejména mezinárodního úřadu práce a pojednává o jeho činnosti, hlavně vědecké a publikační. K tomu pojí se vylíčení průběhu a usnesení všech dosavadních desíti mezinárodních konferencí práce. Při tomto líčení přihlíží autor bedlivě k účasti Československa na organizaci mezinárodní ochrany práce. Ke konci knihy je připojen podrobný seznam literatury, české i cizí, zaznamenávající nejen práce knižní, nýbrž i časopisecké. Kniha doplněna jest podrobným osobním a věcným rejstříkem. Dr. Jindřich.